

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»
Національна академія педагогічних наук України
Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих
імені Івана Зязюна НАПН України
Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України
Інститут проблем виховання НАПН України
Інститут вищої освіти НАПН України
Балтійська міжнародна академія (Латвія)
Петрошанський університет (Румунія)
Румунсько-німецький університет Сібю (Румунія)
Могильовський державний університет ім. А. О. Кулешова (Білорусь)
Школа менеджменту університету Тампере (Фінляндія)

МАТЕРІАЛИ
IV МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

**«ЛІДЕРИ ХХІ СТОЛІТТЯ. ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ
ХАРИЗМАТИЧНОГО ЛІДЕРА НА ОСНОВІ ГУМАНІТАРНИХ
ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНИМИ
СИСТЕМАМИ»**

*Конференція присвячена 135-річному ювілею Національного технічного
університету «Харківського політехнічного інституту» та
20-річчю кафедри педагогіки та психології управління
соціальними системами ім. акад. І. А. Зязюна*

29-30 вересня 2020 року

**Харків
2020**

References. 1. Aesthetic and ethical bases of development of pedagogical skill of teachers of higher pedagogical educational institutions: bibliogr. show / Order. L. N. Stoma. Science. Consultant and ed. introduction. Art. O. M. Otich. Science. ed. I. A. Zyazyun; bibliogr. ed. L. N. Shtom. Kirovograd: «Imex-LTD». 2013. P. 150. 2. *Galskova N. D.* Modern methods of teaching foreign languages: A guide for teachers. 2nd ed., Reworked. and ext. Moscow. 2003. P. 192 (Method, bib).

Кайдалова Л. Г., Романовська О. О., Черкашина Т. В.
м. Харків, Україна

Національний фармацевтичний університет

ФОРМУВАННЯ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ У МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ВИЩОЇ ШКОЛИ

Наукові дослідження останніх двох десятиліть показують, що успішність дорослої людини в сучасному суспільстві визначається вже не стільки академічними знаннями в тій чи іншій області і рівнем загального інтелекту (IQ), скільки вмінням керувати своїм емоційним станом і емоційним станом інших людей, мотивувати їх на виконання складних завдань, проявляти високу стійкість до стресів в умовах постійних системних змін, демонструвати високу адаптивність й ефективність спілкуванні [1–4].

Очевидна роль емоцій в орієнтації, саморегуляції, управлінні станом партнерів по взаємодії, у розвитку здатності людини збагачувати, трансформувати власну психічну реальність на основі створеної емоціями системи відносин і в системі вищої освіти. Зрозуміло, що професійна успішність педагога, обумовлена високим рівнем розвитку інтелектуального потенціалу, кругозором і гнучкістю мислення в цілому. Однак найчастіше високого рівня інтелекту виявляється замало. Спілкування й емоції відіграють істотну роль у навчанні. Все це знаходить своє відображення у понятті «емоційний інтелект».

На наш погляд, емоційний інтелект викладача опосередковує гуманістичну спрямованість у взаємодії зі здобувачами освіти та іншими суб'єктами освітнього простору, сприяє реалізації індивідуального підходу в розвитку особистості і навчанні, показує рівень особистісної

зрілості педагогів. Емоційний інтелект – невід’ємна особистісна складова педагогічної майстерності, оскільки тільки зріла особистість може виховати іншу повноцінну і зрілу особистість [1–4].

Основним педагогічним завданням викладача є не стільки передача знань, формування умінь і навичок, скільки пробудження пізнавальної активності здобувачів освіти, організація навчальної та пізнавальної діяльності через педагогічне спілкування і діалог з ними.

Саме педагогічна діяльність насичена напруженими ситуаціями, пов’язаними з можливістю підвищеного емоційного реагування. Кожна напружена ситуація викликає у педагога емоційне напруження, яке може проявлятися в пасивно-захисній або агресивній формі. Особливо великий вплив емоційної напруженості на молодих педагогів. Так, науковці зазначають, що синдром емоційного вигорання починає складатися у майбутніх педагогів ще у період навчання у закладах вищої освіти (ЗВО), якщо немає систематичної роботи щодо його профілактики. На жаль, існуючі форми академічного навчання у ЗВО не мають специфічної спрямованості на формування емоційно-комунікативних і регуляторних здібностей, якостей, складових емоційної сфери особистості. Тенденція до технократичного, інформаційного розвитку суспільства негативно впливає на розвиток емоційності молодих людей. Отже, вважаємо можливість вирішення даної проблеми у цілеспрямованому формуванні емоційного інтелекту у майбутніх викладачів вищої школи.

І. Андреева віділяє такі методи розвитку емоційного інтелекту: груповий тренінг, індивідуальний тренінг, коучинг [1]. З метою розвитку та формування певного рівня емоційного інтелекту у майбутнього викладача вищої школи, на нашу думку, необхідно збагачувати освітній процес ЗВО різноманітними, конструктивними, позитивними емоціями, наприклад, у рамках групового тренінгу як методу навчання. Даний формат взаємодії студентів між собою і викладачем сприятиме виробленню ефективних комунікативних сценаріїв, розвитку експресивності, емоційності, формуванню міжособистісної довіри, взаємної моральної відповідальності, асертивності, комунікативної толерантності та інших показників емоційного інтелекту.

Вищевикладене підтверджує необхідність формування емоційного інтелекту майбутніх викладачів вищої школи у процесі їхньої професійної підготовки у ЗВО.

Література. 1. *Андреева И. Н.* Эмоциональный интеллект как феномен современной психологии. Новополюцк: ПГУ. 2011. С. 388.
2. *Верітова О. С.* Проблема розвитку емоційного інтелекту майбутніх педагогів вищої школи. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах : Зб. наук. пр. / Редкол.: Т. І. Сущенко (голов. ред.) та ін. Запоріжжя. 2017. Вип. 56–57 (109–110). С. 98–105. URL : <http://pedagogy-journal.kpu.zp.ua/> (дата звернення: 23.10.2019).
3. *Симонова Л. Б.* Развитие эмоционального интеллекта будущего педагога // Психология образования в XXI веке: теория и практика. URL : https://psyjournals.ru/education21/issue/54867_full.shtml 4. *Шингаев С. М.* Возможности внутрифирменного обучения в развитии эмоционального интеллекта педагогов. URL : <https://cyberleninka.ru/article/n/vozmozhnosti-vnutrifirmennogo-obucheniya-v-razviti-emosionalnogo-intellekta-pedagogov>
5. *Kozlovsky I. M., Paikush M. A.* Formation of professional skills of the future teacher as a unity of integrative and differentiated approaches in the conditions of higher education. Zhytomyr. 2003.

Ликтей Л. М.
м. Київ, Україна

Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих
імені Івана Зязюна НАПН України

РОЗВИТОК ЛІДЕРСЬКИХ ЯКОСТЕЙ ВИКЛАДАЧІВ ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН У ПЕДАГОГІЧНИХ КОЛЕДЖАХ ЯК СКЛАДОВА МЕТОДИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

Аналізуючи зміни, які відбулися в галузі освіти за останні роки, вважаємо за необхідне висловити ряд власних міркувань щодо реформацій та перетворень освітнього простору. На увагу заслуговує роль викладачів педагогічних коледжів, їх зорієнтованість на світові тенденції розвитку освіти на засадах професійного лідерства.

Суспільний розвиток України, її освітня спрямованість, інтеграція у світові освітні процеси викликають зростаючу потребу в ініціативних викладачах. Освіті потрібні викладачі-лідери, які мають досвід пошуку компромісів, результативних диспутів та дискусій, домовленостей; котрі здатні творчо та креативно діяти, бути тьюторами, коучами, освітніми менеджерами у мінливому освітньому середовищі.

Організаційний комітет:

Голова оргкомітету – **Романовський Олександр Георгійович**, завідувач кафедри педагогіки та психології управління соціальними системами ім. акад. І. А. Зязюна, член-кореспондент НАПН України, доктор педагогічних наук, професор.

Заступники голови оргкомітету – **Панфілов Юрій Іванович**, професор кафедри педагогіки та психології управління соціальними системами ім. акад. І. А. Зязюна, кандидат психологічних наук, доцент; **Тіняков Артем Олександрович**, доцент кафедри фізичного виховання, кандидат педагогічних наук.

Л 55 **Лідери ХХІ століття. Формування особистості харизматичного лідера на основі гуманітарних технологій для управління соціальними системами: Матеріали ІV міжнародної науково-практичної конференції 29-30 вересня 2020 року / За заг. ред. Романовського О. Г. – Х.: НТУ «ХПІ», 2020. – 226 с.**
ISBN 978-617-7912-62-9

Автори несуть повну відповідальність за опубліковані матеріали.

Містить матеріали ІV міжнародної науково-практичної конференції з актуальних проблем лідерства та розвитку лідерського потенціалу засобами гуманітарних технологій.

ISBN 978-617-7912-62-9

© Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», 2020

ЗМІСТ

Пленарне засідання

Бабасв В. М. «Theory of generations»: до питання про розвиток вищої освіти в Україні.....	3
Radu S. M., Pliș N., Offenberг I. Mining engineer – «he root of the earth».....	8
Хомич Л. О. Пріоритети у формуванні лідерських якостей майбутніх вчителів.....	18

Секція 1

Нрыбіук О. О. Development of the interdisciplinary links in learning science disciplines in terms of computer-based environment: telecommunication project «sieг» as a tool for integrating cross-disciplinary skills.....	22
Пилинський Я. М. Сильні лідери для об'єднаних територіальних громад.....	26
Радзімовська О. В. Короткий погляд на проблему лідерства в різні історичні періоди роль лідера команди для успішної реалізації малих грантів в сфері екології.....	29
Тихомирова Т. С., Баранова А. О. Роль лідера команди для успішної реалізації малих грантів в сфері екології.....	32

Секція 2

Гура Т. В., Молодець Т. В. Формування лідерських якостей у майбутніх викладачів вищої школи засобами естетичного виховання.	35
Гура Т. В., Янова О. В. Виховання харизматичного лідера як необхідна умова конкурентноспроможності майбутнього фахівця.	38
Калюжна Т. Г. Особливості харизматичних якостей викладача-андрагога післядипломної педагогічної освіти.....	42
Kostyria I. V., Tahiri Y. Youth leadership in England.....	44
Костиря І. В., Корж Н. О. Організаційно-педагогічні умови розвитку лідерського потенціалу у майбутніх викладачів вищої школи.....	47

Костиря І. В., Косс А. М. Формування сили волі у студентів технічних університетів.....	51
Костиря І. В., Ленько Д. Є. Розвиток лідерського потенціалу у майбутніх викладачів вищої школи.....	54
Носенко Ю. Г. Феномен ніка вуйчича: чинники формування успішної та щасливої особистості.....	57
Ol'shevs'ka V. O., Bandurovs'ka O. Yu. Formation of leadership qualities from the earliest childhood.....	60
Резнік С.М., Підгорний К. Ю. До питання формування лідерської позиції студентів адміністративного менеджменту.....	62
Романовський О. Г., Бикова М. В. Ключові умови формування майбутнього фахівця з вищою освітою, як харизматичного лідера у сучасному суспільстві.....	64
Самко А. М. Особливості харизматичного лідерства.....	67
Соломаха С. О. Здатність впливати на світогляд людей як сутнісна ознака лідера.....	70
Ушно І. М. Метанавички як лідерський імператив.....	73
Chebakova Yu. G, Develi B. Innovation & leadership.....	75
Чебакова Ю. Г., Мустецов Д. В. Формування адаптивного стилю управління у майбутніх менеджерів в закладах вищої освіти.....	78
Чебакова Ю. Г., Проценко А. С. Формування навичок тимбілдингу у студентів в освітньому процесі університету.....	80
Черкашин А. І., Боготала Н. С. Формування лідерських якостей у працівників фінансових установ.....	82
Черкашин А. І., Осьмініна К. С. Сучасні тенденції формування лідерських якостей майбутнього фахівця.....	85
Черкашин А. І., Терещенко К. Р. Формування емоційного інтелекту в майбутніх психологів – лідерів під час професійної підготовки.....	88
Шаполова В. В., Письменицька Ю. А. Розвиток творчого бачення у навчанні як запорука харизматичної особистості.....	91
Штученко І. Є., Кутєпова С. С., Чаплій Є. В. Роль іміджу викладача у формуванні лідерського потенціалу у студентів	93

Секція 3

Мороз В. М., Логош Х. І. Система підготовки фахівців у галузі публічного управління та адміністрування в Австралії: на прикладі університету Фліндерс.....	96
Сотська М. В. Лідерство як один з пріоритетних напрямів професійного розвитку вчителів у Сінгапурі.....	99
Шишкіна М. П. Адаптивні хмаро орієнтовані системи у відкритому науково-освітньому просторі.....	101

Секція 4

Блошенко О. І. Формування лідерських якостей студентів засобами плавання.....	104
Борейко Н. Ю., Петренко О. О., Зінченко Л. В., Трегубова О. В. Формування лідерських відносин у спортивній команді.....	107
Борейко Н. Ю., Зінченко Л. В., Євтушенко С. Д. Важливість психологічної підготовки плавців.....	110
Височіна Н. Л. Лідерські якості спортсменів як фактор підвищення їх результативності.....	113
Войда А. А. Формування лідерського потенціалу засобами спортивної аеробіки серед студенток НТУ «ХП».....	115
Тіняков А. О., Koval M. Основи харизматичного лідерства тренерів дитячо-юнацьких баскетбольних команд.....	117

Секція 5

Баніт О. В. Розвиток лідерських якостей андрагога у процесі командо утворення.....	120
Вовк М. П., Грищенко Ю. В. Наукове наставництво як чинник забезпечення лідерства у розвитку науково-педагогічних шкіл....	122
Вовк М. П., Ходаківська С. В. Мовна комунікація у формуванні лідерських якостей особистості.....	126
Дубініна О. М., Ігнатюк О. А. Довіра як педагогічна технологія виховання інженера-лідера іт-галузі у вищій технічній школі.....	131
Ігнатюк О. А., Кругляк О. С. Особливості технології оцінювання сформованості професійної самоорганізації майбутніх викладачів закладів вищої школи в умовах магістратури.....	134

Ігнатюк О. А., Корабейникова Д. В. Особливості формування готовності до інноваційної педагогічної діяльності майбутніх викладачів закладів вищої освіти.....	138
Кайдалова Л. Г., Романовська О. О., Гуменюк Н. І. Застосування інноваційних методів навчання у підготовці майбутніх лікарів у закладах вищої освіти	141
Квасник О. В. Створення індивідуальної траєкторії у контексті розвитку толерантності до невизначеності фахівця-лідера.....	143
Лісовий В. А. Наукові підходи до визначення структури професійного розвитку майбутніх фахівців музичного мистецтва	145
Луценко Б. В. Роль особистості лідера у формуванні психологічного клімату військового колективу.....	148
Мартиненко Л. В. Лідерство в групі, колективі як інструмент і мотив розвитку особистості, її самовираження.....	150
Підбуцька Н. В., Горобець М. М. Зв'язок життєстійкості підлітків з відношенням до них батьків. Моделі виховання батьків.....	154
Пляка Л. В. Формування лідерських якостей у майбутніх фармацевтичних фахівців за допомогою використання тренінгових технологій.....	157
Султанова Л. Ю. Лідерські якості викладача закладу вищої освіти в умовах пандемії.....	159
Тринус О. В. Самовиховання лідерських якостей сучасного вчителя	162
Ходацька О. М. Від учителя-лідера – до учня-лідера.....	164
Шаполова В. В., Алієва Р. Р. Педагогічні умови формування професійної майстерності сучасного фахівця.....	167
Яндола К. О., Шляхова К. А. Умови розвитку лідерських якостей курсантів.....	171

Секція 6

Vrakina V. V., Berkutova T. I., Tanko Ye. V. Pedagogical skills of a foreign language teacher in the process of reforming the education system.....	173
Кайдалова Л. Г., Романовська О. О., Черкашина Т. В. Формування емоційного інтелекту у майбутніх викладачів вищої школи.....	176

Ликтей Л. М. Розвиток лідерських якостей викладачів гуманітарних дисциплін у педагогічних коледжах, як складова методичної компетентності.....	178
Литвинова С. Г. Штучний інтелект в освіті як інструмент і асистент.....	181
Романовська О. О., Бородін В. Г. Формування позитивного іміджу у майбутніх викладачів вищої школи.....	182
Сухіх А. С. Використання платформ відкритої науки як засіб формування та розвитку цифрової компетентності майбутніх викладачів.....	184
Хавіна І. В. Ризики у професійній підготовці молодих викладачів до лекцій та практичних робіт в умовах карантину під час пандемії корона вірусу.....	186
Shtuchenko I. Ye., Vrakina K. P. The role of pedagogical creativity in the development of personality.....	188

Секція 7

Богдан Ж. Б., Несен А. А. Соціально-психологічна характеристика гендерних особливостей молодих підприємців....	191
Вашенко Л. І. Розвиток лідерського потенціалу дорослих в умовах неформальної освіти.....	194
Горбач І. О. Когнітивно-професійний компонент лідерського потенціалу майбутніх фахівців з правоохоронної діяльності пенітенціарної системи України.....	195
Грень Л. М., Адамкевич А. С. Діяльність управлінської команди в організаціях та роль лідера в них.....	198
Грень Л. М. Формування ефективного механізму управління розвитком системи професійно-технічної освіти на рівні регіону.....	200
Hren L. M., Smaglo E. I., Varabash Y. V. Tools for the formation and development of leadership in public authorities	203
Демідова Ю. Є. Культура безпеки діяльності в формуванні лідерського потенціалу керівних кадрів у публічному управлінні	207
Kamionka M. Attitude towards politics of young ukrainian citizens...	209
Панфілов Ю. І., Герман А. В. Тривога як один з психологічних станів лідера.....	211
Панфілов Ю. І., Зубкова К. Р. Лідерство як фактор психологічного розвитку дітей дошкільного віку.....	216

Наукове видання

МАТЕРІАЛИ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

**Лідери ХХІ століття. Формування особистості
харизматичного лідера на основі гуманітарних
технологій для управління соціальними системами**

2020 рік

Головний редактор *Романовський О. Г.*
Відповідальні за випуск *Панфілов Ю. І., Тіняков А. О.*